

מפה 2. התיב אינדהובן נייטון.

הלשון: „אל-נא תניה לדבר כזה פי יק
 רה לך נוע על פני הכביש בלבד
 הפאות לא טוהרו ממוקשים“
 „האמת היתה, שלומן זה כבר סולקו כל המוקשי
 שליד מחסום הכביש; יהיה זה בלתי-מתקבל-על-
 הדעת ביותר שהיה ביכולת הגרמנים למקש את
 פאותיה של הדרך המשתרעת ממחסום-הכבישי
 ואילך — בהיות והיה זה עורק-האספקה שלהם
 עצמם עד לאחר הצהרים של היום הקודם. אולם האז
 הרה, בין שהיתה הכרחית ובין לא, נקבעה שם לעין
 כל; והנהגים הבריטיים, שהגם זהירים מטבעם, החליטו
 ונהגים לפיה כיאות. על פני חמשת המיל (כ-8 ק"מ)
 אשר משם עד ואלקאנסטרארד הכפר (5.6 ק"מ מדרו
 לאינהובן) אין רוחבו של כביש-המלט אלא רק כד
 תנועתם של שני כלירכב בלבד — ובדוחק. אמננו
 לצדיו היו מצויות פאות מכוסות-יעשב רחבות למדי
 אולם מדי העצר השיירות, על מנת לאפשר מעב
 לשדרות בעלות יעוד דחוף יותר, היו הנהגים ק
 גים לעצמם בעקשנות מאחו על פני רצועת המל
 דוקא — והיו יוצרים ע"י כך סדרה שלמה ש
 מחסומי-תנועה, אשר שעות נדרשו אח"כ בשב
 לסלקם. הרי שהדרך, בין גבול בלגיה-הולנד (שלי
 נמצא אותו מחסום-כבישי גרמני ביש-מזל) וע
 לואלקאנסטרארד, הפכה למעין „צואר-בקבוק“ אש
 הוא שקבע — והנק — את זרימת השיירות צפונ
 (בעל הספר מעיר, כי בשעות אחר-הצהרים של ה-8
 בספטמבר, בשונו מ„ראש-החץ“ של ההתקדמו

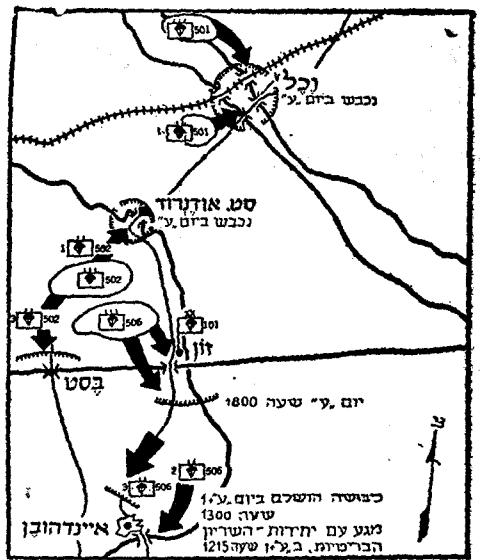
כברת-הדרך בת כ-75 ק"מ, שבין תעלת מאאס-
 שאלדה (דרומית לאינדהובן — ועליה נמצאה
 נקודת-המוצא של המסע) ועד לנהר מאאס
 (שכ-15 ק"מ לפני ניימאגאן); ולאורך רובה של כב
 רת-דרך זו היתה רצועת-הכביש צרה; ולא עוד, אלא
 שהכביש גם עבר דרך אינדהובאן העיר, וכחצי-תריסר
 כפרים, וכן על פני שני גשרים שנהרסו והוקמר
 מחדש בחפזה (ראה מפות 2 ו-3). בשל כל אלה היתה
 אותה דרך יחידה פגיעה ביותר להתקפות-מהאוויר
 ולאש הארטילרית; והשדרות נצטוו לנוע תוך שמי
 רת מרחקים הגונים בין כלירכב — ועל כן לא היו
 האחרים סבורים שיהיה ביכולתן של השדרות לנוע,
 במהירות שתעלה על עשרה מיל (16-17 ק"מ, לשעה,
 בממוצע). אכן, מהירות כזו אפשר היתה נמצאת
 מספקת — אילו ניתן היה לקיים ברציפות זרם
 מתמיד של תנועה; אולם כבר בתחילתו של הפרוץ
 דור הארוך החל פועל בלם שלא שיערוהו מראש.
 „בערב הראשון קרה, ושתי מכוניות-משא בנות
 3 טון, אשר נעו בעקבות השריון, הושמדו ע"י מוק-
 שים אשר הגרמנים שמום בפאותיו מכוסיה-יעשב של
 הכביש, בסמיכות מקום מדידת המחסום-הדרך שלהם.
 בעברן ליד מחסום זה, ירדו שתי המכוניות מעל
 למלט-הכביש, אל העשב — ונתפוצצו. למחרת-בבוקר
 נראו הריסותיהם של כלירכב אלה ע"י כל הנהגים
 הנעים צפונה; ובכדי שאזהרה אילמת זו תשאר
 ללא תשומת-לב ראויה, הציג שם איזה איש שקדן
 מדי מחיל-החפרים (חיל המהנדסים) שלט בזו

פוס ה'8, ממזרח, ה'12 — ממערב), אשר נאלצו להתקדם, כמעט ללא מסלול-דרכים, על פני שטח שמם, של אחו וביצה — לא נעו קדימה אלא באיטיות. ב'21 בספטמבר הגיעו שניהם עד אל הקו המאפשר ל"ישר חזית" עם אינדהובאן; אולם כאן נבלמו. למשך 30 המיל (כ'50 ק"מ) הנוספים, עד לגשר גראבה שעל פני המאצס — כמעט ולא עלה רוחבו של ה"פרוזדור" על זה של הכביש עצמו. וצוארי-הבקבוק, כגון הגשר של זון, ורחובותיה המתפתלות של סנט-אודאגורדא (שתיהן — ראה במפה 3) היו נתונים לעתים קרובות להפגזה. ב'19 וב'20 בספטמבר בר התקיפו הגרמנים את הגזרה הנו של הדרך משני העברים גם יחד. התקפות אלו נהדפו; אולם המעבר על פני הדרך הוסיף להיות בחזקת סיכון ואי-בטחון. ההתקדמות שלפניך בוצעה בגזרת חזית כה צרה — ועל פני קורמסע כה ארוך — עד אשר עורק-התחבורה של כוחות-הצבא כמעט והזדהה עם קו-החזית; לאמיתו של דבר, היתה לו חזית מכל אחד משני עבריו. התוצאה מכך היתה כי נדרשו שלושה ימים בשביל להוביל את הדיביזיה ה'43 מתעלת-אלברט (שמדרום לתעלת מאאס-שלדה) ועד לנהר מאאס ליד גראוא. מרחק כ'60 מיל (כ'100 ק"מ) — דהיינו על פני מרחק אשר אותו יכלו הגייסות לעבוד, כמעט באותה מהירות עצמה, ברגל.

„על כן, לא היה זה אלא בשעות אחר-צהריים של ה'21 בספטמבר שנמצא באפשרותם של אנשי „הגוארדיה האירית" לפתוח בהתקפה צפונה, מתוך ראש-הגשר של ניימאגאן“.

הערות ופרושים, לענין התובלה המבצעית בתור גורם-מפתח במצבים מעין אלה * שתארו כאן, תהיינה אך למותר. „ודי לחכימא ברמיזא“...

* לקח, טקטי-פיסכולוגי מאלף מראשיתה של התקדמות זו מראש-הגשר של ניימאגאן הוגש בחוב' ל"ז של „מערכות", עמ' 76, ברשימה „על קצב טקטי — ועל „מחלת-הסיוע“.

מפה 3. המיצדים — והנחיתות — במחצית הדרומית של המסע אינדהובן — גראבה.

הבריטית צפונה, על מנת לשלח מברק — נתקל הוא ב„מעצור-תנועה", שני כלי-רכב רחבו, כמעט למלוא אורכה של הדרך מגשר ואלקאנסווארד דרום-מה, ועד לתעלת מאאס-שאלדה. ולא היה ביכולתו לנוע דרומה אלא ע"י כך שהיה מסיע את מכוניתו על פני פאת-הדרך הג'ל — ועוקף את הרכב שנצטופף על פני הכביש). „צואר-בקבוק" אחר התפתח ער-מהרה באינדהובאן גופא, אשר הותקפה קשות ע"י חיל-האוויר הגרמני ב'19 בספטמבר בערב. כאן הפציצו הגרמנים שדרת-החמושת משל דיביזיית-השריון של הגוארדיה — ולמשך 24 השעות הבאות היו רחובותיה הראשיים של העיר סתומים ע"י איי-המפולת."

„תנועת הרכב הושבתה נוספות ע"י הפעילות הגרמנית באגפיו של הפרוזדור; כי שני הקור-פוסים האחרים של הארמיה-השנייה הבריטית (הקור-

מים וצל דרושים לארץ הזאת

(הרצל)

מקורות

חברת מים בע"מ
חברת המים הלאומית הישראלית

המשרד הראשי: אלנבי 11, ת"א
ת.ד. 2704 • טל. 67445-8